

2016-08-29

Dnr SU FV-1.1.3-2316-16

Regeringskansliet
(Finansdepartementet)
103 33 Stockholm

Remiss: Kommissionens förslag till direktiv om ändring i direktiv 2011/16/EU med avseende på skattemyndigheters tillgång till information om penningtvätt.

Förslaget syftar till att göra det möjligt för skattemyndigheterna i medlemsstaterna att få tillgång till den information som eljest insamlas och lämnas till de myndigheter som övervakar rapporteringen om misstänkt penningtvätt, i Sverige finanspolissectionen inom Polismyndigheten ("Finanspolisen"). Avsikten är att ytterligare förbättra övervakningen av att rapporteringsskyldiga aktörer avseende penningtvätt på ett korrekt sätt tillämpar penningtvättsdirektivet och korrekt identifierar och rapporterar personer med ett bestämmande inflytande hos mellanhänder samt att maximera skattemyndigheternas förmåga att hantera skatteflykt och skatteundandragande. Grunden för befogenheterna i penningtvättsdirektivet och de skyldigheter som genom direktivet ålagts finansiella institut och några andra aktörer är emellertid i första hand att hindra och upptäcka penningtvätt.

Redan enligt gällande lagstiftning kan myndigheter utbyta information under vissa förutsättningar enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), varför Skatteverket skulle kunna få tillgång till informationen ändå i vissa fall, men direktaccess för Skatteverket till dessa uppgifter kommer rimligen att öka myndighetens tillgång till uppgifterna. I många fall är uppgifterna säkerligen både rimliga och behövliga också för beskattningsverksamheten, men med tanke på uppgifternas skiftande kvalitet (misstänkt penningtvätt) fordras också att de hanteras varsamt med hänsynstagande till de enskildas integritet och rättssäkerhet.

En myndighets inhämtning/registrering av integritetskänsliga personuppgifter är i de flesta fall en inskränkning ("interference") av rätten till privatlivet enligt art. 8.1 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (EKMR). Detta gäller oavsett om myndigheten själv samlat in uppgifterna eller om myndigheten fått in uppgifterna genom annan myndighet. Sådan inskränkning kan ändå vara förenlig med skyddet för privatlivet om kriterierna i art. 8.2 är uppfyllda.

Bland dessa kriterier ska självfallet kravet på legalitet beaktas ("stöd av lag"); se Radu v. Modavia (ett sjukhus överförde medicinska uppgifter om en patient till dennes

arbetsgivare). Inskränkningen ska också uppfylla något av de ”legitima” ändamål som räknas upp i denna punkt 2 (i första hand ”förebyggande av brott” i detta fall); se Mikolajová v. Slovakien (polisens bedömning av en person som skyldig till brott överlämnades till ett försäkringsbolag, vilket inte uppfyllde något legitimt ändamål). Inskränkande åtgärder är dessutom underställda ett krav på proportionalitet; se M.S. v. Sverige (ett sjukhus överlämnade till försäkringskassan en patients medicinska uppgifter).

Konventionens rättighetsskydd har som bekant stor betydelse vid tillämpning av EU-rätt och inte minst vid tolkning av EU:s rättighetsstadga, som innehåller liknande regler. I förslaget sägs att åtgärderna har undersökts i förhållande till artikel 7 och 8 i nämnda stadga. De har av Kommissionen bedömts som nödvändiga och proportionerliga för att säkerställa väl fungerande skattesystem och övervakning av alla aktörers korrekta fullgörande av sina skyldigheter.

Med hänsyn till den sekretess som omgärdar Skatteverkets kontrollverksamhet saknas anledning att i sig ifrågasätta att verket får tillgång till dessa uppgifter, utan det är snarare hur uppgifterna sedan används som är avgörande för integritetsskyddet samt vilka möjligheter uppgiftslämnande aktörer och enskilda har att kontrollera och försvara sig emot eventuella brister eller felaktigheter i dessa uppgifter som är av betydelse i rättssäkerhetshänseende.

En överföring av integritetskänsliga personuppgifter mellan myndigheter eller direktaccess för Skatteverket borde därför inte i sig möta principiella eller generella invändningar, utan frågan blir rimligtvis underställd en sedvanlig prövning enligt de kriterier som anges i art. 8 EKMR. Med dessa synpunkter i beaktande inför en kommande implementering av ett eventuellt antaget direktiv har Juridiska fakultetsnämnden inget att erinra mot förslaget.